قاسم باز ۲۰۱۶/۰۶/۰۶

شهید محمد داوود، و معضله مهارکردن آبهای افغانستان

«ای ملتی که در سخت ترین پیکار های تاریخ پر افتخار خود همت عالی و غرور ملی خود را از دست ندادید، چرا امروز به خود احساس ضعف و ناتوانی مینمائید.»

از بیانات شهید محمد داوود

اولین رئیس جمهور افغانستان

امروز در سایت ملی سباوون (دعوت) مقاله جالب و ارزشمند بقلم هموطن گرامی اقای «توریالی ملیار»،که در مورد پروژه های بند برق و انهار آب و مهار کردن آبهای افغانستان در دورن ریاست جمهوری شهید محمد داوود نگاشته بود، به بسیار علاقه و دلچسپی خواندم، نویسنده محترم به این موضوع ملی و حیاتی افغانستان، از دید عامیانه و منافعی کشورهای همسایه و کشور عزیز ما را به بررسی عالمانه و تحقیق همه جانبه قرار داده مینویسد، آقای ملیار در بخش از مقاله خود به معضله مهار کردن آبها افغانستان چنین نگاشته:« سردار محمد داوود خان چي کله د افغانستان اوبو مهارولو لپاره د يوې منظمې ستراتيژۍ له مخې د اوبو بندونو او بريښنا کوټونو د جوړولو لپاره متې بډ وهلې ورسره سم ايران او پاکستان په دې پيل و کړ چي څرنګه د داوود خان د دغو پلآنونو مخه ډب کړي د اوبو نړيوالو قوانينو له مخې ايران او پاکستان نه شواى کولى له خپلې حقابې زياتې اوبه وغواړي، نو په افغانستان کې يې تبليغاتي او استخباراتي جګړې ته ملا وتړله او دا دی نېږدې څلور لسيزې افغانان په يوه پردی او نيابتي جګړه کې سوزېږي.

که څه هم هغه مهال چي ايران د رضا شاه له خوا اداره کېده د اوبو ستونزه ورته دومره ستره نه ښکارېده او دواړه هېوادونه د هلمند اوبو د ويش په اړه يوې هوکړې ته هم ورسېدل خو په ۱۳۵۷ کال کله چي د خميني مذهبي دولت رامنځ ته شو نو د ايران حکومت ته دغه پرېکړه د منلو وړ نه وه او دوی غوښتل د هلمند سيند له اوبو تر خپلې حقابې څو چنده ډېره ګټه واخلي او د تاريخي هريوا شنې اوبه هم ايرآن ته وبهيږي.همدا ډول پاکستآن هم د کابل -کونړ سيند په اوړدو کې د بندونو په جوړلو اندېښمن و او کله چي هغه مهال په کونړ کې د اوبو د ستر بند د جوړېدلو لپاره افغان حکومت لومړنی هلې ځلې پيل کړې نو پاکستان يې د مهارولو لپاره له وخت مخکې لاس په کار شو هغه مهال يې د مسعود، رباني او حکمتيار له خوا د ډلګيو رامنځ ته کولو ته لاره پرانيسته وسلې يې ورکړې او له بله اړخه يې په داوود خان او د هغه حکومت پسې داسي تبليغات پيل کړل چي له مخې يې د ولس په منځ کې د وخت حکومت يوه خدمتګاره اداره نه بلکې د روس يو ګوډاګی حکومت معرفي کړ دغه استخباراتي ګنګوسې په خلکو کې تېت شوې د اخوان المسلمين غړو ته يې د وسلو په ورکولو يو ناروا حرکت پياوړی کړ او عملاً تخريبي هڅې پيل شوې د افغانستان اوبو او ډېورنډ ليکي لپاره د افغانستان د حکومت د تکفير بهانه ښه پياوړې شوې وه او له همغه وخته بيا د افغانستان اوبو د مهارولو لپاره افغانستان کومه برياليى هڅه ونه شو کړای.

حتي د دوی تبليغاتي جګړه دومره اغيزمنه وه چي په ځينو افغانانو يې منلې وه چي ګواکي داوود خان د اوبو بندونو په جوړلو سره ولسونه تر ابو لاندې کوي.»

همچنان آقای توریالی ملیار در بخش دیگر مقاله خود به ۲۹ پروژه خورد و بزرگ نظام جمهوری شهید محمد داوود اشاره مینماید وی اضافه نموده مینویسد.

«د دې ترځنګ ولسمشر د ۲۹ وړو بندونو د سروې، جوړلو او بيا رغولو لپاره هم متې بډ وهلې دغه واړه بندونه په داسي سيمو کې دي چي تر ډېره له ګاونډيو هيوادونو سره يکې د ستونزې کوم دليل او نښه نه ليدل کيږي نو له همدې امله به يې کارونه په چټکۍ پيل او تمه ده چي په خپل وخت بشپړ شي، له بله پلوه ولسمشر د کمال خآن بند د

جوړولو (بشپړولو) او لویه کې د هلمند سیند د اوبو مهارولو کلک هوډ څرګند کړ او همدا ډول په کونړ کې د کابل، پنجشیر، لغمان سیندونو اوبوته د پول لوی بند د جوړولو هوډ هم لري هغه بند چې څو کاله وړاندې یې د جوړولو آوازې خپرې شوې خو د عملي چارو څرک یې لا نه دی لیدل شوی، له همدې امله هغه اندېښنې چې څلویښت کاله وړاندې د ایران او پاکستان له حکومتونو سره وې یو ځل بیا ر اپیدا شوې ځکه ایران کوښښ کوي د افغانستان په لویدیځ او جنوب لویدیځ کې د جګړې سنګر ګرم وساتي، طالبان په ډلګیو وویشي دښمنۍ پراخې کړي چې له یواې خوا به پرې د اوبو مهارولو پروسه ګډه وډه کړي او له بله پلوه پرې د ټاپي ستري پروژې مخه ډب کړي او پاکستان او هند ته به د غازو د لیږد ستره اقتصادي پروژه د خپل هیواد کړي.»

هموطن محترم آقای توریالی ملیار، در بخش از مقالهٔ خود به معضله خط نام نهاد دیورند بین افغانستان و پاکستان اشاره نموده، خاطر نشان میسازد، که بین دولتین افغانستان و پاکستان تنها معضله خط دیورند نبوده بلکه دولت پاکستان از این پا را فراتر نهاده دعوای آبهای افغانستان را نیز مینماید. وی در این مورد اضافه نموده مینویسد .« که د اوبو مهارولو دغه ستري پروژې بشپړې شي، ټاپي پروژه بریالی شي، کاسا زر سر ته ورسیږي، د وریښمو صنعتي او سوداګریزه لار ببرته را ژوندی شي، د رېل پټلی له پاکستان او ایران د افغانستان پر سینه منځنۍ آسیا او چین ته تېرې شي نو افغانستان به د منځنۍ او جنوبي آسیا ترمنځ هغه پول وي چې بیا به د ګټو ګټو هیوادونه د خپلو ګټو لپاره د دغه پله د لا پیاوړتیا لپاره کار کوي، هغه مهال به هغه ځوانان چې توپک په غاړه په بېل او کولنګ سړک او پله ته ماینونه ږدي ملا به یې ترلې وي او په خپل کولنګ او چړی به خپلې وراني ویجاړې جوړوي.

د پاکستان لپاره چې له یوې خوا د ډیورنډ کرښې مسئله مهمه ده له بله اړخه د افغانستان اوبو مهارول ورته د زغم وړ نه دي، نو له همدې امله د پاکستان له جوړېدو راهیسې تر نن ورځې نه غواړي افغانستان کې ثبات راشي، په دې وروستیو کې یې د افغانستان د بې ثباتۍ لپاره هلې ځلې دومره پاوړې کړې چې حتی د امنیت سلاکار سرتاج عزیز د پاکستان د بهرنی پالیسی د بدلولو خبره هم یاده کړه او اشاره یې ولسمشر اشرف غني ته وه چې ګواکې دی هم د اوبو په مسله کې د داوود خان پر پل پل ږدي، دا چې د افغانستان لپاره له پاکستان سره د ډیورنډ مسئله د اوږد مهال ستونزه ده نو اوس مهال یوازې د اوبو مهارولو ستونزه هغه ښکاره مسئله ده چې پاکستان یې له سختو اندېښنو سره مخ کړی او غواړي په افغانستان کې د جګړې سنګرونه ګرم وساتي او افغان دولت ته دا موکه ورنه کړي چې د کابل پر سیند د بند او بندونو جوړولو ته متي رابډ وهي.»

به یاد دارم در سالهای اخیر جمهوریت که کار سروی بند برق سلما، بند کمال خان نیمروز، و بند برق ولایت کنر جریان داشت حکومت جمهوری آن وقت بخاطر مهار کردن آب دریا خروشان کنر و ساختن بند برق کنر که مصارف آن بالغ از ده ملیارد دالر امریکایی تخمین میشود، دولت جمهوری افغانستان به همرای بانک جهانی، بانک آسیایی و بانک اسلامی در تماس بود، تا جایکه معلومات دارم، بند برق ولایت کنر به مقدار(۲۳۰۰۰) میگا واټ برق تولید میکرد که از آن جمله برق فوق الذکر تنها (۳۰۰۰) میگا واټ یا کمی زیادتر به تمام افغانستان در آن وقت کفایت میکرد و باقیمانده بیست هزار میګاه واټ آن به کشورهای همسایه فروخته میشود. در این مورد من از ذوات محترم که در آن وقت در وزارت آب و برق کار میکرند تمنا دارم، لطفاً در باره سروی بند برق کنر روشنی لازم بیاندازند، و خوانندگان محترم این پورتال را از معلومات پر بهای خود مستفید سازد.

پیش از فاجعه هفت ثور ۱۳۵۷ دو بند برق که بالای دریا کابل و پنجشیر توسط کشور فرانسه ساخته میشد، دولت فرانسه مصارف آن بند های برق را بعد از هفت ثور به پاکستان داد، حکومت پاکستان از آن پولی کمکی که اصلاً به افغانستان در زمآن جمهوریت شهید محمد داوود مدنظر گرفته شده بود، حکومت فرانسه بعد از کودتا هفت ثور، آن پول یعنی مصارف آن بند های برق را بخاطر جهاد مردم افغانستان به کشور پاکستان داد و حکومت پاکستان از آن پول و کمک فرانسه بند برق ورسک پیشاور یا ډیم ورسک پیشاور ساخت.

من در آخر ماه سال ۱۹۹۸ در پشاور بودم در یکی از روز های اقامت محترم استاد آقای محمد عزیز نعیم برادرزاده شهید محمد داوود در پیشاور همرای آقایان هر یک، استاد محمد عزیز نعیم، آقای عزیز الله واصفی، سیدحسن آغا مشهور به شاه آغا برادرزادهٔ بزرگ پیر صاحب سید احمد گیلآنی، جنرال رحمت الله خان صافی، عظمت حیات خان پیشاوری عرض دیدن بند ورسک به بند ورسک پیشاور رفتیم، آقای استاد محمدعزیز نعیم و عظمت حیات خان پیشاوری در مورد بند ورسک که چگونه این بند ساخته شد بما معلومات میدادند، محترم عزیز نعیم و عظمت

افغان جرمن آنلاین په درښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادښت: دلیکنې د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

حیات خان گفتند که اصلاً پول این بند برق ورسک پیشاور، پولی و کمک کشور فرانسه به حکومت افغانستان در زمان جمهوریت شهید محمد داوود بود که باید بخاطر اعمار دو بند بالای دریای کابل و پنجشیر ساخته میشد، ولی افسوس بعد از کودتا هفت ثور کشور فرانسه آن پول کمکی که اصلاً بخاطر عمران دو بند که بالای دریا کابل و پنجشیر در افغانستان ساخته میشود، کشور فرانسه بعد از فاجعه هفت ثور آن پول کمکی را به پاکستان داد، آنها معلومات میدادند و مایان اشک می ریختاندیم.

این است شمه ای از ارمغان های !! حزب دیموکراتیک خلق به ملت افغانستان.

عکس اول

از چپ به راست

۱ - استاد محمد عزیز نعیم

۲ - سید حسن آغا مشهور به شاه آغا

برادرزادهٔ بزرگ پیر سید احمد گیلانی

۳ - عزیز الله واصفی

۴ - معلم، قونسل افغانی زمان ربانی در پیشاور

عکس دوم

از راست به چپ

۱ - اریوبی سابق دیپلمات افغانی در پاکستان

۲ - محمد عزیز نعیم

۳ - جنرال رحمت الله صافی

۴ - عزیز الله واصفی

عکسها از البم شخصی قاسم باز

افغان جرمن آنلاین په درښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادښت: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ